

KYS

POHJOIS-SAVON SAIRAANHOITOPIIRI

VUOSIKERTOMUS

2013

Tunnus

LUKUJA 2013

(eivät sisällä Kysteriä)

Lähetteet **91 665**
 Sairaansijat 31.12. **683**
 Henkilöstö 31.12. **4 258**

Hoitopäivät **185 404**
 Poliklinikkakäynnit **390 892**
 Leikkaukset **21 986**
 Hoitoa saaneet eri henkilöt **88 350**
 Synnytykset **2 418**

Alueen väestö 31.12. **248 430**
 Jäsenkuntien lukumäärä **20**

Toimintatuotot M€ **404,9**
 Hoitopalvelut jäsenkunnille M€ **285,8**
 Hoitopalvelut muille M€ **59,1**
 Toimintakulut M€ **390,4**
 Talouden tasapaino M€ **1,3**

Sairaanhoitopiirin johtajan

KATSAUS

VUOSI 2013 oli sairaanhoitopiirissä taloudellisesti haasteellinen. Sairaanhoitopiirin tuottavuusohjelman käynnistyminen myöhästyi, minkä seurauksena sen taloudelliset ja toiminnalliset vaikutukset alkoivat näkyä vasta kesäkauden jälkeen.

Lokakuussa esitettiin valtuustolle noin 10 miljoonan euron lisätalousarvio, jossa merkittävimpinä ylitystekijöinä olivat ulkoisten palvelujen lisääntyneet ostot erityisesti HUSista sekä Niuvanniemen sairaalasta.

Tulos oli 1,3 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Tällä katetaan aiemmilta vuosilta kertynyttä alijäämää.

Kuntalaskutus kasvoi 5,2 % edellisvuodesta, kun uutena toimintona käynnistyneen ensihoidon kustannuksia ja 6 miljoonan euron suuruisia työntekijöiden lomapalkkavelan muutosta ei lasketa mukaan.

TOIMINNASSA lisääntyi avohoitopainotteisuus, kun vuodeosasto-paikkoja vähennettiin lähes sadalla ja samalla osastoja joko lopetettiin, yhdistettiin tai muutettiin viikko- ja päiväosastotyyppisiksi. Päivystyksen tueksi avattiin uusi akuuttiosasto, joka kuntouttavalla otteella yhdessä perusterveydenhuollon kanssa kotiuttaa potilaat nopeasti ja joustavasti.

Vuoden alussa käynnistynyt ensihoito on alueellista ja toteutuu myös yli maakuntarajojen kuuden sairaanhoitopiirin alueella. Uusi järjestelmä poikkeaa huomattavasti aiemmasta kuntapohjaisesta organisaatiosta, mikä on aiheuttanut paljon keskustelua. Valtuusto palauttikin lokakuussa ensihoidon palvelutasopäätöksen uudelleen valmisteltavaksi.

PERUSTERVEYDENHUOLLON liikelaitos Kysterin toiminta vaikiintui ja vastasi odotuksia. Tukipalvelujen osalta Itä-Suomen Huolto-palvelut liikelaitoskuntayhtymä (Servica) aloitti taloutensa sopeuttamistoimet. Servicalle avattiin uusi KYSiä ja Kuopion kaupunkia palveleva keskuskeittiö. Servican toimitalon ja sairaala-apteekin rakennustöistä on vastannut sairaanhoitopiirin omistama Kiinteistö Oy Mustinlampi.

Rakennustoiminta oli vilkasta vuonna 2013. Uudissairaalan rakentaminen edistyi aikataulun ja talousarvion mukaisesti. Syöpäsairaalan rakennustyöt alkoivat ja pääaulan korjaustyöt valmistuivat pääosin. Pääaulan edustan työt jatkuvat vielä alkuvuonna 2014. Lisäksi vuoden aikana tehtiin vanhassa rakennuskannassa korjaustöitä sisäilman laadun parantamiseksi.

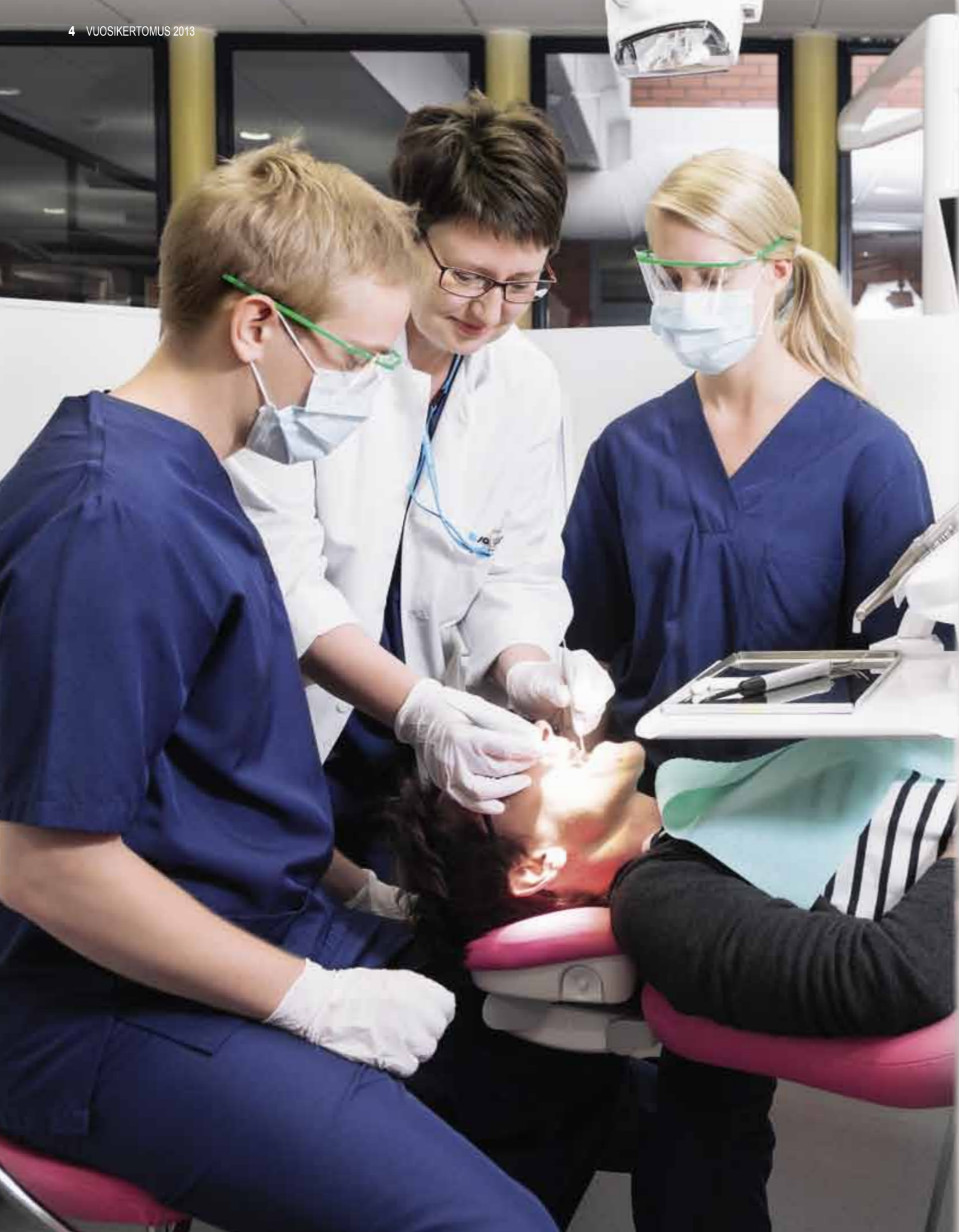
Haluan kiittää toimikautensa lopettaneita luottamushenkilöitä toiminnastaan sairaanhoitopiirin hyväksi sekä kaikkia työntekijöitämme antaumuksellisesta työstä potilaiden parhaaksi näinä taloudellisesti haastavina aikoina.

Risto Miettunen
Sairaanhoitopiirin johtaja

Kuva Riikka Myöhänen

Hammas tuli **TAKAISIN**

Suomen nykyaikaisin opetushammasklinikka otti ensimmäiset potilaat vastaan tammikuussa 2013.

17. tammikuuta 2013 oli mieleenpainuva päivä tulevalle hammaslääkärille **Henri Kiviaholle**. Hammaslääketieteen kolmannen vuosikurssin opiskelija valmistautui vastaanotamaan ensimmäisen potilaansa. Silloin miestä jännitti.

Nyt otteissa on jo kokemuksen tuomaa varmuutta.

- Neljäntenä opiskeluvuonna potilastyötä on kolmena päivänä viikossa neljä tuntia kerrallaan, joten potilaiden kohtaaminen ei enää jännitä. Toki vaativimmat operaatiot edelleen hieman mietityttävät etukäteen, Kiviahoo kertoo.

HAMMASKLINIKKA avattiin 12 vuoden tauon jälkeen Itä-Suomen yliopiston Canthia-rakennuksessa. Klinikalla on 112 työpistettä, joista 70 on potilaskäytössä ja loput on varattu simulaatio-opetukseen. Kliinisestä opetuksesta vastaa Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri.

Kahdeksan miljoonan euron remontin ja viiden miljoonan euron laitehankintojen ansiosta opiskelijoiden käytössä ovat Suomen nykyaikaisimmat opetustilat ja laitteet, joiden suunnittelussa on otettu huomioon myös ekologiset ratkaisut.

Kuopion hammasklinikalla ovat käytössä Suomen nykyaikaisimmat opetustilat ja laitteet. Kuva Alias Studiot Oy

19

- Klinikkan tilat ovat opiskelijan näkökulmasta oikein hyvät ja pääasiassa kaikki toimii hienosti, Kiviahoo toteaa.

TÄYDELLÄ TEHOLLA Kuopion hammasklinikka pyörii vuonna 2015, jolloin tiloissa työskentelee kolme kurssia eli 120 hammaslääketieteen kandidaattia. Vuonna 2013 opetuslinikassa oli 2 557 asiakaskäyntiä.

- Käytännön työssä oppii parhaiten, ja potilaita klinikalla on riittänyt. Kalenterini oli jo maaliskuussa täynnä koko kevään osalta, Kiviahoo kertoo.

Kouvolasta lähtöisin olevalla Kiviaholla on opintoja jäljellä enää vuorokauden.

- Jäisin mielelläni töihin näille seuduille. Kuopio kiinnostaisi, tämä on sopivankokoinen kaupunki, josta on hyvät yhteydet eri puolille Suomea.

Opetus KYSissä

Kliinisessä opetuksessa on kerrallaan noin 520 lääketieteen kandidaattia sekä tämän lisäksi satoja erikoistuvia lääkäreitä.

Opetusta on hajautettu myös muihin KYSin erityisvastuualueen keskussairaaloihin.

Hammaslääketieteen koulutukseen otetaan vuosittain 40 uutta opiskelijaa.

Hoitotyön, kuntoutuksen ja diagnostiikan harjoittelujaksoja on KYSissä vuosittain noin 1 000.

Opetuksen kustannuksia kattava valtionosuus oli vuonna 2013 noin 13 miljoonaa euroa, josta 2,2 miljoonaa euroa hammaslääketieteen koulutuksen kuluja.

Entistä parempaa

ENSIHOITOA

Ensihoitopalvelujen järjestämistä vastuu siirtyi vuonna 2013 sairaanhoitopiireille. Pohjois-Savon ensihoitoyksiköillä on vuosittain yli 50 000 tehtävää.

Vastuu koko Pohjois-Savon ensihoitopalveluista siirtyi lakimuutoksen myötä Pohjois-Savon sairaanhoitopiirille vuoden 2013 alussa. Samalla ensihoidon hallinto ja johto keskitettiin Kuopioon KYSin tiloihin. Yksikkö vastaa ensihoitopalveluiden lisäksi muun muassa ympärivuorokautisesta ensihoitolääkäripäivystyksestä ja ambulansseilla tehtävistä potilassiirroista.

Potilaalle parempi kokonaisuuden hallinta näyttäytyy nopeana ja laadukkaana avunsaantina.

Uudistunut ensihoitopalvelu on saanut kritiikkiä kustannuksistaan. Ensihoitokeskuksen ylilääkäri **Jouni Kurola** kuitenkin toteaa, että vanhaa ja uutta ei voi vertailla keskenään.

- Puhumme nyt aivan erilaisesta lainsäädännön vaatimasta palvelukokonaisuudesta kuin aikaisemmin. Nykyään kyse on ennen kaikkea ensihoidosta, eikä niinkään kuljetuspalvelusta.

Ensimmäisen toimintavuoden aikana Pohjois-Savon ensihoito on pystynyt hoitamaan neljänneksen hälytyksen tehneistä potilaista kotona ilman kuljetusta sairaalaan. Ensihoito aloitti myös kotisairaaloiminnan, jossa yksiköt käyvät ennalta suunnitellusti hälytystensä välissä hoitamassa potilaita heidän kodeissaan.

ENNEN UUDISTUSTA ensihoidon ja sairaankuljetuksen taso vaihteli eri puolilla Suomea. Nyt kaikissa Pohjois-Savon ensihoitoyksiköissään on ensihoitoasetuksen mukainen henkilökunta ja autojen varustus on yhteneväinen.

- Ambulanssit eivät enää ole kuntakohtaisia, vaan Pohjois-Savon 29 ambulanssia palvelevat yhdenvertaisesti kaikkia maakunnan asukkaita. Päivystävä kenttäjohtaja ohjaa aina lähimmän ensihoitoyksikön hädässä olevan potilaan luo.

Potilasturvallisuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota esimerkiksi työaikalainsäädäntöön liittyvissä asioissa. Kaikki potilaat saavat tasapuolisen hyvän hoidon asuinpaikastaan riippumatta, riskialueluokitus huomioiden.

KYSin kättilö Marketta Hyvönen lähtee tarvittaessa tien päälle synnyttäjän avuksi.
Kuva Riikka Myöhänen

Ensihoito vuonna 2013

- Ambulanssi lähti tehtävälle joka 9. minuutti
- 29 ambulanssia, joiden lisäksi yksi kenttäjohtoyksikkö ja yksi lääkärihelikopteryksikkö
- 130 työntekijää
- 50 935 ensihoitotehtävää
- 8 000 potilassiirtoa
- Lääkärihelikopterilla 3 026 hälytystä, joista potilastehtäviä 550

Kättilöt tien päälle

KYSin kättilöillä on nyt valmius lähteä matkasynnyttäjien avuksi tien päälle. Toukokuussa 2013 käynnistyneen toiminnan avulla halutaan parantaa Pohjois-Savon synnyttäjien potilasturvallisuutta. Kun ensihoitoyksikkö arvioi synnyttäjän tilanteen uhkaavaksi, työvuorossa oleva kättilö lähetetään ensihoitopalvelun kenttäjohtajan kanssa ensihoitoyksikköä vastaan.

Kesän aikana KYSin kättilö auttoi yhden lapsen ambulanssissa maailmaan. Poikavauva perheineen on kotoisin Maaningalta. Äiti ja lapsi selvisivät matkasynnytyksestä hyvin, ja isä ehti paikalle leikkaamaan napanuoran.

Prinsessa SAIRAALASSA

Neljävuotias **Kerttu** joutui tulemaan äitinsä **Anne Purasen** kanssa kiireesti hoitoon KYSin lasten akuuttiosastolle keväällä 2013.

- Aluksi tilanne näytti tosi kurjalta. Kertulla oli kuumekouristuksia, pahoinvointia ja silmistä hävisi näkö. Kertulle tehtiin paljon tutkimuksia, muun muassa selkäydinnäytteet ja aivosähkökäyrät, kertoo Anne Puranen.

Tauti osoittautui viruksen aiheuttamaksi aivomassan tulehdukseksi, mikä piti Kertun sairaalassa kaksi viikkoa. Kertun hoitajakso sattui juuri siihen aikaan, kun kahta lastenosastoa alettiin yhdistää.

- Muutosmyllerryksistä huolimatta hoito KYSissä oli tosi hyvää, Kerttu on nyt täysin terve, huomauttaa Anne Puranen tyytyväisenä.

Pikku Kerttu-prinsessin kruunu unohtui kotiin, joten hän askarteli uuden sairaalassa heti kun kunto antoi myöten.

Kuva Riikka Myöhänen

Lapset YHDYSOSASTOLLE

KYSin tuottavuusohjelman tavoitteena on muuttaa KYSin toiminta entistä avohoitopainotteisemmaksi ja siten vähentää KYSin vuodepaikkoja parilla sadalla vuoden 2016 loppuun mennessä. Siksi lastenklinalakin ryhdyttiin vähentämään vuodepaikkoja.

Lasten ja nuorten operatiivinen vuodeosasto muutettiin viikko-osastoksi jo syksyllä 2012 ja sen takia kirurgiset lapsipotilaat jouduttiin siirtämään viikonloppuisin lasten akuuttiosastolle. Henkilökunnalle tämä aiheutti paljon stressiä ja uuteen tilanteeseen totuttelua.

Pikkupotilaiden viikonloppusiirtelyn sijasta lasten ja nuorten operatiivinen osasto päätettiin lopulta henkilökunnan ideomana yhdistää pysyvästi lasten akuuttiosaston kanssa. Juhannukselta molemmat osastot muuttivat yhteen lasten ja nuorten operatiivisen osaston tiloihin, jotta akuuttiosasto pystyttiin remontoimaan yhteisosaston tarpeita varten. Remontoituihin tiloihin uusi yhteisosasto pääsi muuttamaan syyskuussa.

- Me tosiaan olimme KYSin tuottavuusohjelman mannekiinosastot. Muutosvauhti oli hurja. Parissa kuukaudessa teimme yhdessä henkilökunnan kanssa muutossuunnitelmat oman työmme ohella. Se on kerta kaikkiaan henkilökunnalle hatunnoston paikka, kertoo nykyisen yhteisosaston eli lasten ja nuorten osaston apulaisylilääkäri **Tarja Heiskanen-Kosma**.

KYSIN PSYKIATRIA sulki marraskuussa kaksi osastoaan (yhteensä 19 sairaansijaa) Tarinan sairaalasta ja keskitti kaiken vuodeosastotoimintansa Julkulan sairaalaan. Lakkautettujen osastojen henkilökunta siirrettiin pääosin vahvistamaan potilaiden avohoittoa. Sairaanhoitopiiriin tavoitteena on luopua Tarinan sairaalasta kokonaan vuonna 2015.

KYSIN PÄIVYSTYKSEN uudistaminen nähtiin myös tuottavuuden kannalta tärkeäksi. Vuoden alussa avattiin perusterveydenhuollon potilaille päivystysosasto 2, jonka 15 paikalla sovellettiin uutta kuntouttavaa hoito-otetta. Jouluksi hyväksi havaittu uuden toimintamallin päivystysosasto laajennettiin 25-paikkaiseksi, ja siellä alettiin hoitaa myös sisätautipotilaita. Samalla osaston nimi muutettiin akuuttiosastoksi. Uuden akuuttiosaston myötä KYSiltä saatiin poistettua käytöstä 15 sairaansijaa lakkauttamalla yksi sisätautien vuodeosasto.

Akuuttiosaston toimintamalli – kuntouttava hoito-ote sekä potilaiden nopea ja turvallinen kotiutus keskimäärin vajaassa kahdessa vuorokaudessa – säätelee erittäin hyvin erikoissairaanhoitoon ajautuvien potilaiden määrää. KYSin potilaista reilusti yli puolet tulee sairaalaan sisälle päivystyksen kautta.

Myös ensihoito siirtyi sairaanhoitopiiriin järjestettäväksi koko maakunnan alueella vuoden 2013 alussa. Ensihoitoyksiköt alkoivat myös tehdä kotisairaanhoidon käyntejä potilaiden luona.

IHOTAUTIEN JA ENDOKRINOLOGIAN osasto myös lakkautettiin ja kyseisten potilaiden hoitoa muutettiin avohoitopainotteisemmaksi. Vuodeosastohoitoa tarvitsevat ihotautipotilaat siirrettiin plastiikkakirurgian osastolle ja diabetespotilaille varattiin viisi vuodepaikkaa sisätautien osastolta. Diabetes hoidon uudessa toimintamallissa potilaat hoidetaan entistä enemmän polikliinisesti uuden teknologian kuten esimerkiksi jatkuvan verensokerin monitoroinnin avustamana.

Kysteri vuonna 2013

Kysteri-liikelaitos, joka on yksi KYSin palvelualueista, vastaa kahdeksan kunnan perusterveydenhuollosta ja vanhusten laitoshoidosta.

Kysterin toisen tilivuoden toiminnallinen ja taloudellinen tulos oli hyvä.

Liikevaihto oli 31,6 M€, josta kunnille palautettiin jäsenkuntaosuutta 1,4 M€.

Kysterin vetovoima työnantajana oli hyvä, muun muassa lähes kaikki lääkärivirat olivat täynnä. Yhteensä työntekijöitä oli 496, joiden avulla lähipalvelut saatiin turvattu Kysterin omistajakunnissa.

LEIKKAUKSEEN KOTOA eli Leiko-toiminta levisi lähes kaikille operatiivisille erikoisalueille. Vuoden 2013 lopussa kaikista kiireettömistä leikkauspotilaista 70 % oli päiväkirurgisia tai Leiko-potilaita. Toukokuussa käynnistettiin myös ns. LeikkUu-hanke, jolla yhtenäistetään kaikkien leikkauspotilaiden valmistelu leikkaukseen.

Vilkkaan toiminnan myötä myös vaativien kuvauspalvelujen kysyntä kasvoi. Siihen KYS vastasi ottamalla käyttöön neljännen magneettikuvauslaitteen.

ERITTÄIN SAIRAITA tuli KYSiin vuonna 2013 huomattavasti ennakoitua enemmän. He tarvitsivat lisähoitoja

Henkilökunta valmistautui kiivaalla tahdilla jo vuonna 2013 uuden sairaalan edellyttämiin toimintatapauudistuksiin. Ulkopuolinen auditointiryhmä arvioikin KYSin henkilökunnan olevan erittäin ammattitaitoista ja toimintoja kehittävää, toteaa kliinisten hoitopalvelujen johtaja Leena Setälä. Kuva Alias Studiot Oy

ostopalveluina joko Helsingistä tai ulkomailta. Kaiken kaikkiaan niitä jouduttiin ostamaan 7 miljoonan euron edestä enemmän kuin vuonna 2012. Osaksi tämän takia syksyllä tehtiin noin 10 M€:n lisätalousarvio.

KYSIN TOIMINTAA sävytti voimakas toiminnan ja tuottavuuden kehittäminen sekä uusien, mukaan lukien alueellisten, palveluiden suunnittelu. Talossa työskenteli kymmeniä työryhmiä, jotka uudistivat hoidon perusprosesseja.

Avohoito vahvistui vuonna 2013

Lähetteet KYSiin kasvoivat 2,8 % edellisvuodesta.

Poliklinikkakäynnit lisääntyivät 4,7 %:lla lähes 391 000 käyntiin.

Hoitopäivät vuodeosastoilla vähenivät 5,1 % eli lähes 10 000 hoitopäivää. 76 vuodeosastopaikkaa poistettiin käytöstä.

KYSin pääaula

VALMISTUI

Sairaanhoitopiiri investoi viime vuonna rakennushankkeisiin noin 44 miljoonaa euroa.

KYSin käyntikortti eli Puijon sairaalan pääaula uudistui keväällä 2013. Uusi aula on saanut kiitosta avarasta ja valoisaasta ilmeestään, johon oman sävyksensä tuovat punaiset yksityiskohdat.

Pääaulan peruskorjaus maksoi 5,2 miljoonaa euroa. Uuden ilmeen saivat ISLABin näyttö- ja neuvonta- ja kanttiinitilat.

Syyskuussa alkoivat vielä Syke-katoksen rakennustyöt pääsisäänkäynnin edustalle. Katoksen on suunnitellut Partanen & Lamusuo Oy, joka vastasi myös pääaulan uudesta ilmeestä.

RAKENNUS 7:n purkutyöt alkoivat heinäkuun lopussa 2013. Rakennuksen purku herätti kysiläisissä nostalgisia tunteita. Moni kävi katsomassa purkua ja kertomassa omasta työhistoriastaan rakennuksessa.

Rakennus 7:n paikalle rakennetaan noin 9 000 neliömetrin laajuinen säderakennus, johon tulevat sädehoitoyksikkö,

Kuopion kaupunginorkesterin muusikoista koottu pienyhtye Triola ilahdutti ohikulkevaa yleisöä klassisen musiikin sävelin KYSin pääaulassa. Kuva Anne Korhonen

syöpätautien poliklinikka, infuusioyksikkö sekä tilat patologian ja oikeuslääketieteen ruumiinavaustoiminnoille. Palliatiivinen poliklinikka saa myös uudet tilat.

Hankkeen maa- ja perustusurakka käynnistyi syyskuun alussa. Alueelta louhittiin kalliota noin 40 000 kuutiometriä, koska samalla louhittiin myös säderakennuksen viereen tulevan pysäköintilaitoksen pohja. Rajalantien liikenne lisääntyi alueella merkittävästi, kun työmaalta kul-

jetettiin päivittäin pois lähes sata raskasta ajoneuvokuorma louhetta.

UUDEN SAIRAALAN, rakennus 2:n, laajuus alkoi hahmottua alkuvuodesta 2013, kun louhintatyöt saatiin päätökseen ja betonielementtien pystytys käynnistyi helmi-kuun alussa.

Rakennus 2:ssa on kaikkiaan 5 622 runkoelementtiä. Kuopiossa ei ole aiemmin tehty niin suurta elementtitoimitusta yhteen kohteeseen.

Kevään ja kesän aikana käynnistyivät muut asennukset ja vuoden lopussa sairaalaa rakensi jo yli 200 rakennusalan ammattilaista.

Joulukuun kokouksessa sairaanhoitopiirin hallitus päätti, että uuden sairaalan julkisivuun tulee taiteilija **Jaana Parta-**

sen suunnittelema lasitaideteos Evoluutio. Teos päätettiin tehdä jonkin verran aiempaa suunnitelmaa pienempänä.

TARINAN SAIRAALAN kehittämishanke alkoi kesällä 2013. Hankkeen projektipäällikkönä toimii **Esa Jääskeläinen** Econs Oy:stä. Hankkeen tarkoituksena on löytää uusia käyttötapoja tiloille ja mahdollisesti omistushallinnollisia ratkaisuja. KYS vuokrasikin jo 2013 Tarinan sairaalan rakennus 5:n yksityiseen hoivakotikäyttöön.

Myös Terapiatalon rakentaminen käynnistyi Siilinjärvellä. Tarinan sairaalan psykiatrian poliklinikka siirtyy Tarinasta vuokralle Siilinjärven keskustaan rakennettavaan taloon.

Sairaanhoitopiiri investoi vuonna 2013 rakennushankkeisiin noin 44 miljoonaa euroa.

Summasta rakennus 2:n osuus oli 30,6 miljoonaa euroa, säderakennuksen 3,6 miljoonaa euroa ja Puijon sairaalan pääaulan muutostyöt 2,2 miljoonaa euroa.

Ennen taideteoksen valmistamista lasijulkisivun suunnitelmat päivitetään ja teoksen lopullinen laajuus arvioidaan.

Sisäilmakorjauksia tehtiin vuonna 2013 yhteensä lähes miljoonalla eurolla.

Vuonna 2013 rakennettiin tunnelit Puijon sairaalasta yliopiston Canthia-rakennukseen ja Harjulan sairaalaan.

Tunneli yliopistolle otettiin käyttöön tammikuussa ja huoltotunneli Harjulaan syyskuussa.

Servican yhteiskeittiö Iso-Bertta valmistui elokuussa 2013 Puijon tontille.

Keittiössä valmistetaan arviolta 2,9 miljoonaa ateriala vuodessa mm. KYSin ja kaupungin tarpeisiin.

KYSin kätilö Johanna Kejonen osallistuu KuBiCo-tutkimukseen. Kejonen mietti oman raskautensa aikana muun muassa, mitä ruokaa ja lääkkeitä kannattaa syödä. Sylissä nukkuvaa tytär on perheen kolmas lapsi.
Kuva Anna Laukkanen

Raskaana olevat naiset

SUURTUTKIMUKSESSA

Yhtä laajaa tutkimusta äidin ja lapsen terveydestä ei ole Suomessa aiemmin tehty.

KYSissä oli vuonna 2013 käynnissä 504 tutkimusta, 15 enemmän kuin vuonna 2012. Yksi laajimmista oli KuBiCo - Kuopio Birth Cohort -tutkimus, joka jatkuu vuoteen 2017. KuBiCo on laaja raskauteen liittyvä terveystutkimus, jossa kiinnitetään huomiota äidin raskaudenajan ravintoon, lääkkeiden käyttöön, elämäntapoihin ja ympäristötekijöihin.

- Tutkimme, mitä kohdussa tapahtuu, mitä odotusaikana tapahtuu ja miten se näkyy lapsen myöhemmässä elämässä, KYSin naistentautien ja synnytysklinikan ylilääkäri, professori Seppo Heinonen kertoo.

TUTKIMUSAINEISTO koostuu noin 10 000 KYSissä synnyttävästä naisesta ja lapsesta seurantatietoineen.

KYSissä syntyy vuosittain noin 2 500 vauvaa. Heinonen kertoo, että raskaana olevat ja synnyttäjät ovat lähteneet hyvin mukaan tutkimukseen. Neuvolat ovat tiedottaneet tutkimuksesta ansiokkaasti ja opastaneet äitejä.

-Jatkossa on tarkoitus verkostoitua muiden syntymäkohorttien kanssa EU:n alueella. Hankkeelle ollaan hakemassa myös ulkopuolista rahoitusta, muun muassa EU:n hanke- rahoituksen kautta.

Tutkimuksen tekevät KYS, Itä-Suomen yliopisto ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

MUITA MERKITTÄVIÄ tutkimushankkeita vuonna 2013 oli esimerkiksi professori, ylilääkäri Heikki Krögerin kansainvälinen tutkimus, jonka toimeksiantaja on Amgen. Kolmevuotisessa tutkimuksessa selvitetään uuden lääkkeen tehokkuutta estää murtumia vaihdevuodet ohittaneilla, nikamamurtuman sairastaneilla naisilla.

Samaten professori, ylilääkäri Juha Hartikaisen EU-rahoitteinen CosmoPHOS-hanke kuuluu viime vuoden tärkeimpiin tutkimuksiin. Viisivuotisen hankkeen aikana kehitetään sepelvaltimoiden ns. hauraiden plakkien diagnostiikkaan ja hoitoon käytettävä laitteisto, jonka kehitystyöhön ja testaukseen KYS Sydänkeskus osallistuu.

KYSin muu tutkimustoiminta keskittyi viime vuonna kroonisten kansantautien tutkimukseen, kuten diabetekseen, valtimonkoveutumatautiin, Alzheimerin tautiin, aivoverisuonitauteihin ja lihavuuteen.

Myös neurotieteet, kuvantamistutkimukset, tuki- ja liikuntaelinsairaudet, syövänhoito sekä laaja-alainen kliininen tutkimus ovat KYSissä keskeisiä.

Tutkimustoiminta vahvistui

	2013	2012
Käynnissä olevia tutkimushankkeita	504	489
Uudet tutkimushankkeet	135	111
Tutkimusrahoituksen kokonaismäärä	4,9 M€	2,5 M€

Potilasturvallisuus

SYDÄMELLÄ

Potilasturvallisuus on noussut viime aikoina yhdeksi keskeiseksi kehittämiskohteeksi niin KYSissä kuin koko maan terveydenhuollossa. Vuosi 2013 toikin KYSiin paljon uutta potilasturvallisuuden saralla.

Vuonna 2011 voimaan tulleet terveydenhuoltolaki ja siihen liittyvä asetus edellyttävät, että jokaisen terveydenhuollon yksikön on laadittava laadunhallinnasta ja potilasturvallisuuden täytäntöönpanosta suunnitelma ja siten otettava potilasturvallisuus osaksi jokapäiväistä työtään.

KYSISSÄ LAADUNHALLINNALLA on pitkät perinteet. KYS sai vuonna 1999 ensimmäisenä oman kokoluokansa sairaalana Euroopassa kansainvälisen sertifikaatin ISO 9002 -standardin mukaiselle laatu järjestelmälleen.

HaiPro eli terveydenhuollon vaaratapahtumien raportointityökalu otettiin KYSissä käyttöön vuoden 2008 alussa.

- KYSissä raportoitiin vuonna 2013 lähes 2 800 ilmoitusta erilaisista läheltä piti -tilanteista ja varsinaisista haittatapahtumista. Niitä tutkimalla voimme oppia ehkäisemään vaaratilanteita jatkossa, kertoo KYSin potilasturvallisuuspäällikkö **Kaisa Haatainen**.

Uuden terveydenhuoltolain vaatima potilasturvallisuus suunnitelma saatiin valmiiksi kesäkuussa 2013.

- Potilasturvallisuussuunnitelma tehtiin KYSissä poikkeuksellisesti alueellisena. Sen lisäksi teimme KYSille myös oman yksityiskohtaisemman suunnitelman, kertoo Haatainen.

VUONNA 2013 KYSISSÄ aloitettiin alueellinen koulutusarja potilasturvallisuudesta. Lisäksi suurin osa potilastyötä tekevistä kysiläisistä suoritti Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen järjestämän verkkokoulutuksen potilasturvallisuudesta.

Vuonna 2013 HaiPro-vaaratapahtumien ilmoitusjärjestelmää laajennettiin siten, että myös potilaiden ja omaisten on mahdollista tehdä ilmoitus läheltä piti -tilanteesta tai varsinaisesta haittatapahtumasta. Lisäksi ilmoitusjärjestelmä mahdollistettiin organisaatioiden välille.

Itä-Suomen yliopisto perusti hoidon vaikuttavuuden ja potilasturvallisuuden RECEPS-tutkimuskesitymän, johon myös KYS liittyi mukaan. Kuopioon perustettiin myös Suomen ensimmäinen, kolmivuotinen potilasturvallisuuden professuuri.

Suomessa liikaa vaaratapahtumia

Suomessa tehdään vuosittain noin 8 000 potilasvahinkoilmoitusta, joista 30 % johtaa korvauksiin.

KYSissä vuonna 2013 tehtiin lähes 2 800 vaaratapahtumailmoitusta.

Useimmat niistä liittyivät lääkehoitoon tai tiedonkulun puutteisiin. Kaatumisista tehtiin 100 ilmoitusta.

Maarit Kinnunen

Vuoden hoitotyön kehittäjä

Uutta ei voi pelätä

Vuoden 2013 hoitotyön kehittäjä, Julkulan sairaalan psykoosien hoito-osaston apulaisosastonhoitaja **Maarit Kinnunen** on ollut mukana perustamassa psykiatrian palveluyksikköön tahdosta riippumattomien toimenpiteiden vähentämiseen keskittyvää työryhmää.

Kehitystyöllä on saatu aikaan paljon positiivisia muutoksia: esimerkiksi eristämisen käyttö on vähentynyt ja eristykset ovat kestoaltaan lyhyempiä kuin aikaisemmin.

- Asioista pitää uskaltaa ajatella eri tavalla, muuten mikään muutos ei ole mahdollinen, Kinnunen toteaa.

Maarit Kinnunen kohtaa työssään päivittäin uusia ja yllättäviä tilanteita. liita-terrieri auttaa palautumisessa.

Matti Turunen

Vuoden kysiläinen

Palkintona hoidetut potilaat

Avulias, ammattitaitoinen, ihana kulkakimpale, joka ei omia henkseleitään paukuttele. Tällaisilla perusteluilla vuoden kysiläiseksi äänestettiin anestesialääkäri **Matti Turunen**.

- En osaa sanoa, olenko tuollainen. Pyrin vain olemaan tavallinen

käytännön ihminen, jota on helppo lähestyä, Turunen toteaa.

60-vuotias Turunen on työskennellyt KYSissä yhtäjaksoisesti tammi-kuusta 1980. Hän viihtyy työssään, jossa saa olla ihmisten keskellä. Työn palkinto ovat hoidetut potilaat.

"Anestesia on käsityötä ja ryhmätyötä. Olen enemmän käytännön kuin hallinnon tai talouden ihminen", Matti Turunen selittää erikoisalalan viehätystä.

Psykiatria

Vuoden palveluyksikkö

Avohoidon kehittäjä

Vuoden 2012 palveluyksikkö -palkinnon perusteluissa mainittiin Suomen sairaimman väestön menestyksekkäs hoito ja avohoidon lisäämiseksi tehty iso työ. Kun koko psykiatrian palveluyksikköä koskevat uudistukset ovat valmiit, sairaansijoja jää 99. Vuonna 1997 paikkoja oli 196.

- Avohoitopainotteisuutta on oikeastaan lisätty jo 2000-luvun loppupuolelta alkaen askel kerrallaan, palveluyksi-

kön johtaja **Heimo Viinamäki** kertoo. Yksikkö on säästännyt koko 2000-luvun ja "löysät" on nipistetty toiminnasta pois.

- Kun Suomessa psykiatrisen sairaalahoidon keskimääräinen kesto on 32 vuorokautta, meillä se on ollut jo pitkään 20 vuorokautta. Hoidon pituudessa ei ole tinkimisen varaa. Ainut mahdollisuus on hoitaa potilaita useammin muuten kuin sairaalassa.

Siilinjärven psykiatrian poliklinikan työntekijät Anja Ålander (vas.), Eija Mäkipelto, Kari Rantala, Tero Tuura, Sari Parkkila (keskellä) ja Marja Taipale toivovat, että yksikön vahvat perinteet avohoidon terapiatyössä säilyvät muutosten yli.

Kuvat Seppo Hyvönen

Palvelut kasvattivat **MENOJA**

Tuottavuusohjelman käynnistyminen myöhästyi vuonna 2013, mikä näkyi sairaanhoitopiirin taloudessa.

Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri ei päässyt tuottavuusohjelman tavoitteisiin ohjelman ensimmäisenä toimintavuotena 2013. Taloussuunnitelman mukaan kuntalaskutus olisi saanut kasvaa edellisvuoteen verrattuna vain 2,6 prosenttia, mutta sairaanhoitopiirin toiminnasta johtuva kustannusten nousu oli 5,2 prosenttia.

- Ohjelman käynnistyminen myöhästyi. Loppuvuodesta tilanne parani kuitenkin selvästi. Esimerkiksi saimme vähennettyä vuodeosastopaikkoja noin 80:llä yhdistämällä

osastoja ja muuttamalla toimintaamme enemmän viikko- ja päiväosastotyyppiseksi, kertoo talousjohtaja **Kari Janhonen**.

Valtuusto hyväksyi lokakuussa lisätalousarvion, jonka suuruus oli noin kymmenen miljoonaa euroa. Menoja kasvattivat varsinkin ulkoisten palvelujen ostot Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiristä (elinsiirrot) sekä Niuvanien sairaalasta (psykiatriset palvelut).

Vuoden 2013 tilinpäätös jäi noin 1,3 miljoonaa euroa plussalle.

KYSIN JA KUNTIEN yhdessä käynnistämän tuottavuusohjelman tavoitteena on purkaa Pohjois-Savosta vuoden 2016 loppuun mennessä noin 40 miljoonan euron edestä erikoissairaanhoidon ylikäyttöä.

Osa tuottavuusohjelman esityksistä otettiin käyttöön 2013. Muun muassa KYSin psykiatria sulki marraskuussa kaksi osastoa Tarinan sairaalasta ja keskitti kaiken vuodeosastotoimintansa Julkulan sairaalaan, ja KYSin päivystyksen tueksi avattiin joulukuussa uusi 25-paikkainen akuutti-osasto erityisesti kuopiolaiselle vanhusväestölle.

THL:N VUODEN 2012 tietojen perusteella KYS on edelleen Suomen tuottavin yo-sairaala koko hoitoprosessin vertailussa. THL:n tuoreissa tilastoissa KYS on seitsemän prosenttia tuottavampi kuin yliopistosairaalat keskimäärin. KYS on ollut koko 2000-luvun yliopistosairaaloiden ykkönen THL:n tuottavuusvertailussa.

Tuottavuusohjelmassa kohdistuu paljon toiveita muun muassa päivystyksen kehittämiseen.

- Uuden päivystysasetuksen mukaan päivystyksiä tulee jatkossa keskittää maakunnallisesti, mistä saadaan lisää säästöjä, kertoo KYSin päivystysalueen ylilääkäri Harri Hyppölä. Kuva Alias Studiot Oy

Kuntayhtymän

TULOSLASKELMA (€)

(sis. perusterveydenhuollon liikelaitos Kysterin)

	TILINPÄÄTÖS 2013	TILINPÄÄTÖS 2012	Muutos-%
Toimintatuotot	439 693 142	398 920 477	10,2
Myyntituotot	411 661 873	375 313 804	9,7
Maksutuotot	15 322 732	15 249 857	0,5
Tuet ja avustukset	8 460 805	4 323 758	95,7
Muut toimintatuotot	4 247 732	4 033 058	5,3
Valmistus omaan käyttöön	1 246 545	1 020 535	22,1
Toimintakulut	-425 029 882	-394 393 791	7,8
Henkilöstökulut	-245 318 837	-233 508 393	5,1
Palkat ja palkkiot	-193 417 229	-184 975 753	4,6
Henkilösivukulut	-55 305 212	-51 947 361	6,5
Eläkekulut	-44 665 524	-41 629 362	7,3
Muut henkilösivukulut	-10 639 688	-10 317 998	3,1
Henkilöstökorvaukset	3 403 605	3 414 721	-0,3
Palvelujen ostot	-98 672 626	-84 807 123	16,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-68 205 734	-65 679 500	3,8
Avustukset	-189 167	0	
Muut toimintakulut	-12 643 518	-10 398 775	21,6
TOIMINTAKATE	15 909 804	5 547 221	186,8
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 097 687	150 463	***
Korkotuotot	318 036	249 884	27,3
Muut rahoitustuotot	731 315	1 397 857	-47,7
Korkokulut	-1 087 437	-441 770	146,2
Muut rahoituskulut	-1 059 601	-1 055 509	0,4
VUOSIKATE	14 812 118	5 697 683	160,0
Poistot ja arvonalentumiset	-13 522 483	-11 763 306	15,0
Suunnitelman mukaiset poistot	-13 522 483	-11 763 306	15,0
Satunnaiset erät	0	0	
Satunnaiset tuotot			
Satunnaiset kulut			
TILIKAUDEN TULOS	1 289 635	-6 065 623	
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	49 291	79 010	-37,6
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	33 226		
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-97 835	-19 071	***
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	1 274 317	-6 005 684	-121,2
Tuloslaskelman tunnusluvut:	2013	2012	
Toimintatuotot / Toimintakulut %	103,8 %	101,4 %	
Vuosikate %	3,4 %	1,4 %	
Bruttoinvestoinnit / Kokonaistuloista %	12,9 %	9,2 %	

Vertailuvuoden tiedoissa on huomioitu vuoden 2013 alusta Servicalle siirtynyt välinehuollon toiminta.

Kuntayhtymä

TASE (€)

(sis. perusterveydenhuollon liikelaitos Kysterin)

	TASE 31.12.2013	TASE 31.12.2012	Muutos-%
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT	203 058 751	161 153 787	26,0
Aineettomat hyödykkeet	5 633 600	5 401 869	4,3
Aineelliset hyödykkeet	179 374 173	141 167 482	27,1
Sijoitukset	18 050 978	14 584 436	23,8
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 010 560	734 922	37,5
VAIHTUVAT VASTAAVAT	41 919 062	41 559 970	0,9
Vaihto-omaisuus	3 134 162	3 208 493	-2,3
Saamiset	34 588 356	30 129 651	14,8
Rahoitusarvopaperit			
Rahat ja pankkisaamiset	4 196 544	8 221 826	-49,0
	245 988 373	203 448 678	20,9
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA	89 619 136	88 246 985	1,6
Peruspääoma	102 134 835	102 134 835	0,0
Muut omat rahastot	1 279 180	1 181 345	8,3
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-15 069 195	-9 077 548	66,0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 274 317	-5 991 648	***
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	1 747 296	1 829 813	-4,5
PAKOLLISET VARAUKSET	11 489 646	9 886 811	16,2
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 108 485	817 765	35,6
VIERAS PÄÄOMA	142 023 810	102 667 304	38,3
Pitkäaikainen	62 717 592	28 462 963	120,3
Lyhytaikainen	79 306 217	74 204 341	6,9
	245 988 373	203 448 678	20,9
Kuntayhtymätaseen tunnusluvut:	2013	2012	
Omavaraisuus %	40,4 %	45,2 %	
Suhteellinen velkaantuneisuus %	31,6 %	28,6 %	

Kuntayhtymän HALLINTO 2013

Kuntayhtymän uusi hallitus 11.6.2013 alkaen. Kuva Seppo Hyvönen

Kuntayhtymän valtuusto 2013

Iisalmi	Kati Åhman-Kuosmanen Marjatta Ryhänen Tiina-Liisa Liukkonen	Lapinlahti	Anu Sorjonen Harri Väänänen Asko Vesa	Sonkajärvi	Eila Kurtelius Riitta Savolainen
Juankoski	Jouko Lösönen Leena Partanen	Leppävirta	Erkki Hynninen Pekka Leskinen Tiina Nousiainen	Suonenjoki	Olavi Huttunen Tanja Rissanen
Kaavi	Jorma Räsänen Eino Miettinen	Maaninka	Marjatta Parviainen Heikki Mensonen	Tervo	Pentti Mali
Keitele	Kaisa Raatikainen Sari Andersson	Pielavesi	Aku Saastamoinen Anja Kukkonen	Tuusniemi	Terttu Kolari Irma Riekkinen
Kiuruvesi	Sari Tikkanen Eero Lämsä Martti Tikkanen	Rautalampi	Jorma Kukkonen Ari Weide	Varkaus	Raimo Koikkalainen Marjukka Aarnio Pertti Laitinen
Kuopio	Riitta Hirvonen Mikko Lankinen Eeva Mäkinen Ilkka Raninen Osmo Vuorio	Rautavaara	Eero Kukkonen	Vesanto	Auli Korhonen Heikki Haatainen
		Siilinjärvi	Jouni Jetsu Kari Ojala Marjaana Pitkänen	Vieremä	Pirkko Remes Markku Huttunen
				Itä-Suomen yliopisto	Tuomo Meriläinen Anna-Maija Pietilä

Kuntayhtymän valtuuston puheenjohtajana toimi ylilääkäri Kari Ojala, 1. varapuheenjohtajana kirvesmies Raimo Koikkalainen, 2. varapuheenjohtajana FM, lehtori Sari Tikkanen sekä sihteerinä sairaanhoitopiirin apulaisjohtaja Markku Auvinen 1.1.–16.8.2013 ja sairaanhoitopiirin lakimies Sakari Kela 19.8.–31.12.2013.

Tarkastuslautakunta 1.1.–9.6.2013 (toimikausi 2009–2012)

Katriina Kankkunen, osastonhoitaja (puheenjohtaja)
Olavi Huttunen, myymäläpäällikkö (varapuheenjohtaja)
Sari Andersson, toimitusjohtaja
Ari Heikkinen, myyntipäällikkö
Ritva Puurunen, emäntä/yrittäjä

Vastuunalaisena tilintarkastajana toimi tilikaudella 2012 JHTT, HTM Pentti Tanskanen, BDO Audiator Oy 7.5.2013 saakka.

Sihteerinä toimi revisori Esko Kekäläinen.

Tarkastuslautakunta 10.6.–31.12.2013 (toimikausi 2013–2016)

Ilkka Raninen, rehtori (puheenjohtaja)
Riitta Savolainen, psykiatrinen sairaanhoitaja (varapuheenjohtaja)
Harri Väänänen, yrittäjä
Heikki Haatainen, maatalousyrittäjä
Terttu Kolari, osastonhoitaja

Vastuunalaisena tilintarkastajana tilikaudella 2013 toimi JHTT-tilintarkastaja Paula Hellén-Toivanen, KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy 15.8.2013 alkaen (valtuuston päätös 10.6.2013).

Sihteerinä toimi revisori Esko Kekäläinen.

Kuntayhtymän hallitus 1.1.–10.6.2013

Pekka Väänänen, maanviljelijä (puheenjohtaja)
Outi Turunen, farmaseutti (varapuheenjohtaja)
Lauri Tirkkonen, kunnallisneuvos
Marjatta Puranen, eläkeläinen
Pirjo Rytönen, toimitusjohtaja
Pekka Pollari, yleislääketieteen erikoislääkäri
Pirjo Niemitz, lääkäri
Leena Kaulamo, hallintopäällikkö
Rieti Jauhiainen, kulttuuriyrittäjä
Jukka Pelkonen, professori
Jussi Kauhanen, professori

Sihteerinä toimi sairaanhoitopiirin apulaisjohtaja Markku Auvinen.

Kuntayhtymän hallitus 11.6.–31.12.2013

Markku Rossi, kansanedustaja (puheenjohtaja)
Minna Reijonen, farmaseutti (varapuheenjohtaja)
Outi Turunen, farmaseutti
Lauri Tirkkonen, kunnallisneuvos
Riikka Pirkkalainen, FM
Pekka Kaartinen, palomestari
Pirjo Niemitz, lääkäri
Jaakko Kekoni, toimitusjohtaja/hallitusammattilainen
Leena Kaulamo, hallintopäällikkö
Jukka Pelkonen, professori
Jussi Kauhanen, professori

Sihteerinä toimi sairaanhoitopiirin apulaisjohtaja Markku Auvinen 11.6.–16.8.2013 ja sairaanhoitopiirin lakimies Sakari Kela 19.8.2013 alkaen.

Kuntayhtymän johtoryhmä

Risto Miettinen, sairaanhoitopiirin johtaja (puheenjohtaja)

Markku Auvinen, sairaanhoitopiirin apulaisjohtaja (varapuheenjohtaja) 16.8.2013 saakka

Jorma Penttinen, johtajaylilääkäri (varapuheenjohtaja 19.8.2013 alkaen)

Merja Miettinen, hallintoylihoitaja
Kari Janhonen, talousjohtaja
Martti Kansanen, hallintoylilääkäri
Pekka Poikolainen, henkilöstöjohtaja

Markku Härmä, kliinisten hoitopalvelujen palvelualuejohtaja

Esko Vanninen, kliinisten tukipalvelujen palvelualuejohtaja

Mikko Korhonen, Kysterin palvelualuejohtaja

Juhani Nuutinen, professori, Itä-Suomen yliopiston edustaja

Sirpa Humaloja, sairaanhoitaja, henkilöstön edustaja
Varpu Puskala, viestintäpäällikkö, läsnäolo-oikeutettu

Sihteerinä toimi suunnittelija Raimo Tuomainen.

KYS

Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri
Kuopion yliopistollinen sairaala
PL 100, 70029 Kuopio
Puh. 017 173 311
www.psshp.fi